

Adroddiad i'r: **Cabinet**

Dyddiad y Cyfarfod: **17 Medi 2019**

Aelodau Arweiniol: **Y Cynghorydd Dafydd Meurig, Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant**
Y Cynghorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Cyllid

Swyddogion Cyswllt: **Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol**
Dafydd Edwards, Pennaeth Cyllid

Teitl: **Cytundeb Cyllideb Gyfun ar gyfer Llety Cartrefi Gofal i Bobl Hŷn 2019-2020**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'n darparu'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y camau a gymerwyd yn rhanbarthol i sicrhau cydymffuriad â'r gofyniad cyfreithiol i sefydlu a chynnal cronfa cyfun ('pooled fund') ar gyfer swyddogaethau llety cartrefi gofal i bobl hŷn.
- 1.2 Mae'n ceisio sicrhau cymeradwyaeth yr Aelodau i sefydlu un gronfa gyfun ranbarthol nad yw'n rhannu risg ar gyfer swyddogaethau llety cartrefi gofal i bobl hŷn, i gael ei letya gan Gyngor Sir Ddinbych am dair blynedd.
- 1.3 Mae'n ceisio sicrhau awdurdodiad i gadarnhau a llofnodi ar ran y Cyngor, gytundeb cyfreithiol a baratowyd am dymor o dair blynedd i adlewyrchu'r trefniadau cytûn i sefydlu, gweinyddu a llywodraethu'r gronfa gyfun.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Cynghori ar y dull rhanbarthol arfaethedig o gyflawni'r gofynion cyfreithiol mewn perthynas â sefydlu a chynnal cronfa gyfun ranbarthol ar gyfer llety cartrefi gofal yn unol â'r dyletswyddau a osodwyd gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("Deddf 2014") a Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015 ("rheoliadau 2015").
- 2.2 Mae angen penderfyniad sy'n cefnogi'r dull rhanbarthol o sefydlu cronfa gyfun nad yw'n rhannu risg (i'w letya gan Sir Ddinbych ar ran chwe Chyngor Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr) o ran gwariant rhanbarthol ar swyddogaethau llety cartrefi gofal i bobl hŷn.

2.3 O ystyried gwerth y gronfa gyfun, mae angen awdurdod y Cabinet i'r Awdurdod Lleol gadarnhau ac ymrwymo i'r cytundeb a baratowyd i reoleiddio ein perthynas barhaus â'n Partneriaid o ran sefydlu a gweithredu'r gronfa gyfun.

3. **Beth yw'r Argymhellion?**

3.1 Bod cynnwys yr adroddiad hwn yn cael ei nodi.

3.2 Bod yr Aelodau'n nodi'r cynnydd a wnaed yn rhanbarthol o ran bodloni gofynion Rhan 9 Deddf 2014, sy'n cynnwys gofyniad cyfreithiol i sefydlu cronfa gyfun ranbarthol ar gyfer llety cartrefi gofal i bobl hŷn.

3.3 Bod yr Aelodau'n cymeradwyo sefydliad cronfa gyfun nad yw'n rhannu risg ar gyfer llety cartrefi gofal i bobl hŷn fel y nodir yn yr adroddiad hwn, gyda Chyngor Sir Ddinbych yn gweithredu fel awdurdod lletya, ac i'r trefniadau fod yn weithredol ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20.

3.4 Bod yr Aelodau'n rhoi cymeradwyaeth i'r Cyngor ymrwymo i gytundeb cyfreithiol rhwng Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a chwech awdurdod lleol Gogledd Cymru, i reoleiddio sefydliad, gweithrediad a threfniadau llywodraethu'r gronfa gyfun am gyfnod o dair blynedd.

4. **Manylion yr adroddiad**

4.1 Bydd yr Aelodau'n ymwybodol fod Rhan 9 o Ddeddf 2014 yn darparu bod rhaid sefydlu Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol. Bydd y Byrddau hyn yn dod ag iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, y trydydd sector a phartneriaid eraill ynghyd i ddatblygu integreiddiad effeithiol iechyd a gwasanaethau cymdeithasol. Er y bydd gan y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol gyfrifoldebau strategol a goruchwylio mewn perthynas â hyrwyddo'r defnydd o drefniadau'r gronfa gyfun, cyfrifoldeb y partneriaid eu hunain yw sefydlu, datblygu a gweithredu unrhyw drefniadau cyllideb gyfun.

4.2 Bydd yr Aelodau'n cofio bod Cytundeb Integreiddio eisoes wedi cael ei gefnogi gan Gyngor Gwynedd a Chynghorau eraill Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Nod y Cytundeb Integreiddio yw nodi dull y partneriaid o weithio'n integredig a darparu fframwaith sy'n amlinellu sut y gellir cyflawni integreiddiad yn y rhanbarth (gan gynnwys cyfuno unrhyw gronfeydd). Cyfuno cronfeydd ar gyfer comisiynu llety cartrefi gofal (nyrsio a phreswyl fel ei gilydd) yw un o'r meysydd a nodwyd ar gyfer integreiddio a chyfuno cronfeydd o fewn y Cytundeb Integreiddio.

- 4.3 Mae Rheoliadau 2015 wedi bod yn destun newidiadau a diwygiadau gan Lywodraeth Cymru ers eu deddfiad gwreiddiol. Mae'r rheoliadau'n gofyn i gyrff partner wneud cyfraniad bob blwyddyn ariannol (gan gychwyn gyda'r flwyddyn ariannol sy'n cychwyn ar 1 Ebrill 2019) i gronfa gyfun ranbarthol, mewn perthynas ag ymarfer eu swyddogaethau llety cartrefi gofal i bobl hŷn. Rhaid i'r cyfraniadau hyn fod yn gymesur â gwariant blynyddol disgwylidig pob Partner ar leoedd i bobl hŷn mewn cartrefi gofal.
- 4.4 Diben y trefniadau cronfeydd cyfun yw annog Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd Lleol i gydweithio er mwyn dylanwadu cymaint ag sy'n bosib ar ddatblygiad gwasanaethau yn y dyfodol, a sicrhau bod y gwasanaethau'n gynaliadwy yn y tymor hir ac yn gallu ymateb yn hyblyg i alw lleol.
- 4.5 Mae Swyddogion Cyllid y chwech Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd wedi symud ymlaen gyda'r gwaith o ddatblygu cyllideb gyfun nad yw'n rhannu risg ar gyfer Gogledd Cymru. Bydd y gronfa gyfun yn canolbwyntio ar gostau llety gofal i bobl hŷn (dros 65 oed, ac eithrio gwasanaethau mewnol). Cadarnhawyd mai gwariant cyffredinol y rhanbarth yn 2018/2019 oedd £111m (£90m wedi tynnu ffioedd a chyfraniadau).
- 4.6 Ar gyfer blwyddyn ariannol 2019-2020, cynigir sefydlu un gyllideb gyfun ranbarthol nad yw'n rhannu risg ar gyfer Gogledd Cymru. Byddai'r trefniant yn mynd ar waith o 1 Ebrill 2019 ymlaen. Cytunwyd y bydd Cyngor Sir Ddinbych yn lletya'r trefniadau, felly'n gweithredu'r gronfa gyfun ar ran y partneriaid i gyd.
- 4.7 Ni fydd unrhyw swyddogaethau'n cael eu dirprwyo fel rhan o'r trefniant cronfa gyfun. Golyga hyn y bydd pob partner yn cadw cyfrifoldeb unigol llawn am gyflawni eu dyletswyddau statudol o ran comisiynu a darparu gwasanaethau llety cartrefi gofal. Bydd pob Partner yn parhau i fod yn gyfan gwbl gyfrifol am eu cyllidebau a'u gwariant eu hunain yn hyn o beth. Fodd bynnag, bydd y gronfa gyfun yn adlewyrchu gwariant gwirioneddol pob partner ar swyddogaethau llety cartrefi gofal drwy drafodion chwarterol, pan fydd gwariant pob partner dros y chwarter hwnnw'n cael ei godi ar y gyllideb gyfun a'i wrthbwysu yn erbyn cyfraniadau pob partner i'r gronfa bob chwarter.
- 4.8 Bydd trefniadau adrodd am weithrediad y gyllideb gyfun yn cynnwys adroddiad chwarterol i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a bydd pob sefydliad partner yn pennu eu trefniadau adrodd mewnol eu hunain.
- 4.9 Mae cytundeb cyfreithiol ysgrifenedig wedi cael ei ddatblygu i danategu'r trefniadau cronfa gyfun arfaethedig ar gyfer llety cartrefi gofal i bobl hŷn, fel y'i amlinellir yn yr adroddiad hwn. Mae pob un o chwech awdurdod lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn rhan o'r Cytundeb, gyda Chyngor Sir Ddinbych yn gweithredu fel partner lletya sy'n gweinyddu'r gronfa gyfun. Mae'r Cytundeb yn amodi bod rhaid cyflwyno adroddiad ariannol chwarterol i Fwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru. Bydd rhaid i bob sefydliad gadarnhau a gweithredu'r Cytundeb yn unol â'u trefniadau llywodraethu mewnol eu hunain.

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae sefydlu cronfa gyfun arfaethedig a chytuno i'r cytundeb cyfreithiol a baratowyd yn cefnogi'r blaenoriaethau corfforaethol canlynol:

- (a) Mae'r Cyngor yn gweithio gyda phobl a chymunedau i gynyddu annibyniaeth a chadernid;
- (b) Mae pawb yn cael eu cefnogi i fyw mewn cartrefi sy'n diwallu eu hanghenion;
a
- (c) Man lle bydd pobl iau am fyw a gweithio ynddo a chanddynt y sgiliau i wneud hynny.

6. **Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

6.1 Nid oes unrhyw gostau uniongyrchol yn gysylltiedig ag ymrwymo i'r cytundeb. Mae'r cytundeb yn darparu'r fframwaith rheoleiddiol a llywodraethu ar gyfer sefydlu un gronfa gyfun ranbarthol ar gyfer Gogledd Cymru am gyfnod o dair blynedd. Bydd y trefniant yn golygu bod pob sefydliad partner yn darparu cyfraniadau i'r gronfa gyfun sy'n gyfwerth â'r costau y maent yn mynd iddynt. Felly ni fydd risgiau'n cael eu rhannu ym mlwyddyn gyntaf y trefniant hwn, nac unrhyw draws-gymhorthdal rhwng y partneriaid.

6.2 Bydd Cyngor Sir Ddinbych yn gweithredu fel awdurdod lletya ar gyfer y gronfa gyfun ranbarthol am gyfnod y cytundeb. Bydd y trefniadau lletya yn cael eu hadolygu gan y partneriaid, yn unol â thelerau'r cytundeb cyfreithiol, fel rhan o ddatblygiad trefniadau'r gronfa gyfun ar gyfer blynyddoedd ariannol i ddod.

6.3 Bydd cyfraniad o £20k o gronfa drawsnewid a weinyddir yn rhanbarthol yn cael ei dalu i Sir Ddinbych i gydnabod cost lletya'r gronfa ar ran y partneriaid.

7. **Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?**

7.1 Mae Swyddogion Cyllid wedi bod yn gweithio'n rhanbarthol ers rhai misoedd yn casglu gwybodaeth ariannol berthnasol gan bob partner, ac yna'n datblygu model cyllideb gyfun nad yw'n rhannu risg. Mae'r trafodaethau wedi cynnwys swyddogion cyllid statudol pob partner, sydd wedi cytuno ar y ffordd ymlaen arfaethedig.

7.2 Mae Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru wedi derbyn diweddariadau rheolaidd ar ddatblygiad y trefniant cronfa gyfun.

7.3 Mae'r cytundeb arfaethedig wedi cael ei ddsbarthu i gynrychiolwyr cyfreithiol pob partner i'w ystyried.

7.4 Rhaid i Fwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru, sydd â chyfrifoldebau goruchwylio strategol am drefniadau partneriaeth o dan Ddeddf 2014, hefyd hyrwyddo sefydliad cronfeydd cyfun lle bo hynny'n briodol.

8. Pa risgiau sydd ac oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 8.1 Mae'r gofyniad i sefydlu a chynnal cronfa gyfun ranbarthol yng Ngogledd Cymru ar gyfer swyddogaethau llety cartrefi gofal yn ofyniad cyfreithiol sydd wedi'i ymgorffori mewn deddfwriaeth, sef Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("Deddf 2014") a Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015 ("rheoliadau 2015").
- 8.2 Mae'r cytundeb atodol yn darparu fframwaith sy'n cynnig cysondeb, eglurder a diogelwch i bob Partner mewn perthynas â sefydlu, gweithredu a llywodraethu'r gronfa gyfun, na fydd, ar hyn o bryd, yn rhannu risg. Mae'r Cytundeb yn para am gyfnod o dair blynedd o'i gychwyn ac felly bydd angen i'r trefniadau gael eu hadolygu'n drylwyr cyn diwedd y tymor o dair blynedd. Yn unol â hynny, bydd y partneriaid yn elwa ar fframwaith clir i weithredu o'i fewn am gyfnod o dair blynedd, ond mae ganddynt hefyd gyfle i ddatblygu'r trefniant ymhellach yn y dyfodol gyda chytundeb rhwng y partneriaid.

9. Grym i wneud y Penderfyniad

- i. Adrannau 166-167 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- ii. Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015
- iii. Rhan 9 Canllaw Statudol (Trefniadau Partneriaeth)
- iv. Adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000

Barn Swyddog Cyllid Statudol:

Mae datblygu cronfa nad yw'n rhannu risg, sy'n cynnwys trafodion ariannol, yn cael ei gynnig er mwyn bodloni gofynion deddfwriaethol.

Barn y Swyddog Monitro:

Mae'r gofyniad i sefydlu a chynnal cronfa gyfun ar gyfer swyddogaethau llety gofal yn ofyniad cyfreithiol sydd wedi ei osod drwy ddeddfwriaeth ar y Cyngor. Fel y nodir, mae'r adroddiad yn argymhell mabwysiadu cyfundrefn sydd yn cyfarch y gofyn statudol yma. Mae'r hyn a argymhellir wedi ei gytuno rhwng y partneriaid fel modd o ymateb i'r gofyn heb fynd dros y trothwy i orfod creu cyfundrefnau llywodraethiant lled sylweddol all ddeillio o fodolau eraill. Deallir fod cydsyniad y Llywodraeth ar gyfer y modd yma o weithredu. Nodir fod y drefn yn cael ei gosod mewn lle ar gyfer tair blynedd.

Atodiad:

Cytundeb Partneriaeth yn rheoleiddio'r gwaith o gyfuno cyllid ar gyfer swyddogaethau llety cartrefi gofal ar gyfer pobl hŷn.